

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat egy, a fizetési meghagyásra vonatkozó európai eljárást létrehozó európai parlamenti és tanácsi rendeletről”

COM(2004) 173 final/3 – 2004/0055 COD

(2005/C 221/16)

2004. április 6-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

Az EGSZB Vezető Testülete megbízta az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a muna előkészítésével.

A munkák sürgősségére való tekintettel az EGSZB 2005. február 9-10-én tartott, 414. plenáris ülésén (a február 9-i ülésen) **Pegado LIZ**-t rendelte főelőadónak és 73 igen szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. A javaslat célja

1.1 A fizetési meghagyásra vonatkozó európai eljárást létrehozó ⁽¹⁾ rendelet tervezetével az Európai Bizottság folytatja a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség kialakítására és fokozatos fejlesztésére irányuló kezdeményezések sorozatát. Mindezt a polgári peres eljárások megfelelő lefolyása előtti akadályok megszüntetése és európai szinten a polgári perek egyszerűsítése révén kívánja elérni, amint azt a Bel- és Igazságügyi Tanács 1998. december 3-i ülésén ⁽²⁾ elfogadott cselekvési tervében elő is irányozta.

1.2 A javaslat a 2002. december 20-i zöld könyv ⁽³⁾ két központi célkitűzéseinek egyikét teljesíti; a másik célkitűzéssel, a jelentéktelen összegről szóló perek európai eljárásának kialakításával az Európai Bizottság jelenleg külön foglalkozik.

1.3 Az Európai Bizottság, miután alaposan szemügyre vette a Parlamentnek, ill. az EGSZB-nek a zöld könyvről írott kommentárjait, ill. ajánlásait, most egy rendelettervezetet nyújt be, amelynek célja a fizetési meghagyással kapcsolatban egy EU-szerte egységes eljárás kialakítása.

1.4 A kezdeményezés azon alapul, hogy a tagállamok polgári jogrendszerei közötti különbségek magas költségeket, valamint a határokon átnyúló pereskedések – különösen a nem vitatott adósságok behajtási eljárásai kapcsán – végeláthatatlan elnyúlását eredményezik.

1.5 Az Európai Bizottság szeretné kiterjeszteni az egyedi fizetési meghagyási eljárás hatályát az országon belüli jogvitákra is, hogy minden jogalany egyenlő elbánásban részesüljön és hogy – az EGSZB-nek a zöld könyvről írt véleményével összhangban – ne torzuljon a gazdasági szereplők közötti verseny, ugyanakkor ügyelve arra, hogy az eljárás ne mondjon ellent az arányosság és a szubszidiaritás elvének.

1.6 A szöveg világosan említi a fizetési meghagyási eljárás választható jellegét: a hitelező bármikor más, formálisabb eljárás mellett dönthet, országa törvényeinek megfelelően. Az Európai Bizottság álláspontja és az EGSZB véleménye itt is egyezik.

1.7 Az eljárást az Európai Bizottság az alábbi alapelveket szem előtt tartva alakította ki:

- a) az eljárás a lehető legegyszerűbb legyen és szabványos formanyomtatványokon alapuljon
- b) a kereset megalapozottságát ne kelljen elbírálni
- c) bizonyítékok bemutatása ne legyen szükséges

⁽¹⁾ COM(2004) 173 final, 2004. 03. 19.

⁽²⁾ HL C 19, 1999. 1. 23.

⁽³⁾ COM(2002) 746 final, 2002. 12. 20. EGSZB-velemény: – előadó: Jörg Freiherr FRANK VON FÜRSTENWERTH. (HL C 220, 2003. 9. 16.)

- d) az alperes védelme megfelelően biztosított legyen
- e) ne lehessen fellebbezni
- f) jogerő
- g) ügyvéd általi képviselet ne legyen kötelező

1.8 Az Európai Bizottság emellett biztosítja az egyes tagállamok illetékes bírósági szerveiről történő információcserét. Az adatok rendszeresen frissítésre kerülnek.

1.9 Az EGSZB örömmel hallja, hogy az Egyesült Királyság és Írország fontolgatja a rendszerhez való csatlakozás lehetőségét, amint azt más hasonló kezdeményezések esetében is tette. Viszont a javasolt rendszer jobb működése érdekében jobban örült volna annak, ha Dánia nem vonta ki magát teljes egészében a rendelet végrehajtása alól, és reméli, hogy a jövőben lehetőség nyílik azoknak az akadályoknak az elhárítására, amelyek miatt az említett ország nem lehet teljes mértékben tagja egy egységes európai jogi térségnek.

1.10 A javaslat területi alkalmazási köre nehézséget okozhat a megvalósításakor. Ennek elkerülése végett figyelembe kell venni az EKSz. 299. cikkében foglaltaknak megfelelően bizonyos területi sajátosságokat és az egyes tagállamokra ezekkel a régiókkal kapcsolatban háruló feladatokat. Le kell tehát szögezni, hogy a meghagyási eljárás konkrét kivitelezésétől függetlenül az illetékes szervek kinevezése az állam által megbízott nemzeti hatóság feladata; így lehet kezkeskedni azok legitimitásáért.

2. Előzmények és párhuzamos kezdeményezések

2.1 A közösségi intézmények – köztük az Európai Parlament ⁽¹⁾ és az EGSZB ⁽²⁾ – dokumentumaikban már régóta hangoztatják, hogy egyszerűbb és szabványosított polgári peres eljárásokat szeretnének a gyorsabb és hatékonyabb igazságszolgáltatás érdekében.

2.2 Ezekkel a gondokkal – melyeket főként a gazdasági szféra résztvevői: szakmabeliek és fogyasztók hangoztattak – az Európai Bizottság is tisztában van, és már régóta töpreng azon, mi lenne ezekre a legjobb megoldás. Ebben a tekintetben különös jelentőséggel bír a fogyasztóvédelmi jogszabályok új területén történt előrehaladás ⁽³⁾.

2.3 Azonban kétségbevonhatatlanul a *Zöld könyv egy európai fizetési meghagyási eljárásról és a jelentéktelen összegről szóló perek egyszerűsítésére és gyorsítására szolgáló intézkedésekről* című dokumentum volt az, amely jogszabályi kezdeményezés lehetőségét felvetve foglalkozott a kérdéssel.

⁽¹⁾ Lásd a következő EP-határozatokat: A2-152/86 (1987. 03. 13.), A3-0212/94 (1994. 04. 22.) és A-0355/96 (1996. 11. 14.)

⁽²⁾ Lásd többek közt a véleményt a fogyasztók igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről szóló zöld könyvről (előadó: Ataíde Ferreira, HL C 295, 1994. 10. 22.), valamint a „Az egységes piac és a fogyasztók védelme: lehetőségek és akadályok” című véleményt (előadó: Ceballos Herrero, HL C 39, 1996. 2. 12.).

⁽³⁾ Ezzel kapcsolatban lásd a következő dokumentumokat:

- Az Európai Bizottság közleménye a fogyasztói jogorvoslatokról (COM(84) 692 final, 1981. 12. 12.), és kiegészítő közlemény ugyanezen témáról (COM(87) 210 final, 1987. 05. 07.) az Európai Közösségek Hírlevele 2/85. számának mellékletében
- Az Európai Bizottság közleménye: Új ösztönzés a fogyasztóvédelmi politikához (COM(85) 314 final, 1985. 07. 23.) – HL C 160, 1985. 7. 1.
- Az Európai Bizottság 1996. február 14-i cselekvési terve (COM(96) 13 final)
- Az Európai Bizottság közleménye: Nagyobb hatékonyság az Unió belüli bírósági ítéletek meghozatalában és végrehajtásában (COM(97) 609 final, 1997. 12. 22. – HL C 33, 1998.1.31.)
- Zöld könyv a fogyasztók igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről és fogyasztói viták rendezéséről az egységes piacon (COM(93) 576).
- Zöld könyv a polgári és kereskedelmi jogvitás ügyeinek más úton történő rendezéséről (COM(2002) 196 final, 2002. 04. 19.)

2.4 Ez a kezdeményezés a polgári ügyekkel kapcsolatos jogi együttműködés terén az utóbbi évek során hozott, rendkívül fontos intézkedések ⁽¹⁾ egyike:

2.5 Külön meg kell említeni a 805/2004/EK rendeletet (2004. április 21.) a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtási okirat létrehozásáról ⁽²⁾, mivel erősen kapcsolódik az Európai Bizottság jelenlegi javaslatához. Mindkét szöveg ugyanis ugyanannak a helyzetnek – azaz hogy az igazságszolgáltatás egységes területén a polgári jogi ítéletek egyszerűbb és hatékonyabb végrehajtására van szükség – egy-egy szempontját vizsgálja.

3. Jogi eszköz és jogalap

3.1 Az ezen a területen elfogadott kezdeményezések legtöbbjével összhangban az Európai Bizottság a Szerződés 61.c) és 65. cikkeit alapul véve rendeletjavaslat megfogalmazása mellett döntött.

3.2 Korábbi véleményében az EGSZB maga is rendelet kibocsátása mellett érvelt, ezért teljes mértékben támogatja az Európai Bizottság döntését.

3.3 Ugyanilyen mértékben támogatja továbbá az Európai Bizottság jogalapválasztását, amely jóval több, mint az idevonatkozó jogi terminusok puszta formális értelmezése. Csak így lehet eleget tenni az egységes közösségi jogi térség megvalósításáról szóló célkitűzésnek.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB örömmel fogadja a rendelettervezetet, amely – amint azt korábban említettük – a *Zöld könyv egy európai fizetési meghagyási eljárásról és a jelentéktelen összegről szóló perek egyszerűsítésére és gyorsítására szolgáló intézkedésekről* témájában írott észrevételeinek nagy részét is magában foglalja, és amelynek jogos célja, hogy testet öltson az EU Alapvető Jogok Chartájának 47. cikkében megfogalmazott jog.

⁽¹⁾ Többek között:

- Az Európai Bizottság 1995. május 12-i ajánlása a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó fizetési időszakokról, valamint az ehhez kapcsolódó közlemény (HL L 127, 1995.6.10. és HL C 144, 1995.6.10.)
- 1998. május 19-i 98/27/EK irányelv a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról (HL L 166, 1998.6.11., 51. o.)
- 2000. június 29-i 2000/35/EK irányelv a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről (HL L 200, 2000.8.8.)
- 2000. december 22-i 44/2001/EK rendelet a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (Brüsszel I) (HL L 12, 2001.1.16.). Az EGSZB előadója: Henri Malosse (HL C 117, 2000.4.26.)
- 2001. május 28-i 1206/2001/EK rendelet a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről (HL L 174, 2001.6.27.). Az EGSZB előadója: Bernardo Hernández Bataller (HL C 139, 2001.5.11.)
- Intézkedési program a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott döntésekben a kölcsönös elismerés elvének megvalósításáról (HL C 12, 2001.1.15.)
- 2000. május 29-i 1346/2000/EK rendelet a fizetéseképtelenségi eljárásról (HL L 160, 2000.6.30.). Az EGSZB előadója: Guido Ravoet (HL C 75, 2000.3.15.)
- 2000. május 29-i 1347/2000/EK rendelet a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (HL L 160, 2000.6.30.). Az EGSZB előadója: Paolo Braghin (HL C 368, 1999.12.20.)
- 2000. május 29-i 1348/2000/EK rendelet a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (HL L 160, 2000.6.30.). Az EGSZB előadója: Bernardo Hernández Bataller (HL C 368, 1999. 12. 20.)
- A Tanács határozata (2001. május 28.) polgári és kereskedelmi ügyekben egy Európai Igazságügyi Hálózat létrehozásáról (HL L 174, 2001.6.27.). Az EGSZB előadója: Daniel RETUREAU (HL C 139, 2001.5.11.)
- Az Európai Bizottság közleménye a belső piaci kifizetések új jogi keretéről [COM(2003) 718 final, 2003. 12. 02.]. Az EGSZB előadója: Guido Ravoet (HL C 302 2004.12.7.4)

⁽²⁾ COM(2002) 159 final, HL C 203, 2002.8.27. Az EGSZB előadója: Guido Ravoet (HL C 85, 2003.4.8.)

4.2 Az EGSZB arra buzdítja az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg, hogyan lehetne kiterjeszteni a rendelettervezet hatályát az Európai Gazdasági Térségre.

4.3 A fent említett zöld könyvre adott válaszában számos tagállam hangsúlyozta a nem vitatott adósságok behajtására vonatkozó európai eljárás kialakításának szükségességét, valamint a fizetési meghagyás alanyai (a fizetésre kötelezett fél) megfelelő védelmének biztosítására vonatkozó aggályait.

4.3.1 Az EGSZB azonban úgy véli, hogy az Európai Bizottság javaslata tökéletesebb lenne, ha szerepelne benne a javasolt új jogi eszköz tárgyát képező peres eljárások becsült számáról szóló – a nemzeti és a határon átnyúló perekre is kiterjedő – statisztika, valamint a jogi eszköz végrehajtásáról készített költség/haszonelemzés – ez utóbbi kérdésről viszont az Európai Bizottság a magyarázó megjegyzésekben mélyen hallgat.

4.4 A zöld könyvről írott véleményében az EGSZB ezt írta: „A jelentéktelen összegről szóló perek európai eljárásának kialakításakor a legfőbb cél megfelelő intézkedéseket találni az effajta perek felgyorsítására anélkül, hogy egyúttal kockára tennénk az érintett felek számára jogilag biztosított feltételeket.”

4.5 Az EGSZB úgy véli, hogy bár a kitűzött célok hatékonyabb megvalósítása érdekében a javaslat alapos és mélyreható felülvizsgálatra szorul, kiegyensúlyozott választ ad a gyors adósságbehajtás és a védelemhez való jog biztosításának kettős kérdésére.

4.6 Mindazonáltal az EGSZB hangsúlyozza, hogy mindenképpen gondolni kell arra, hogy a vállalkozások számára nem szabad lehetővé tenni, hogy a fizetési meghagyásokat szabálytalan eljárások – mint a fogyasztóvédelmi jogszabályok figyelmen kívül hagyásából eredő adósságok behajtása vagy kényszerítés – fedezésére használják. Ugyanennyire fontos azt is kiküszöbölni, hogy az elfogadott eljárás eredményeként különböző tagállamokban működő vállalkozások összejátszhatnak, nem vitatott fizetési meghagyásokkal fedezhessék kétséges eredetű, vagy akár bűncselekményből származó pénzüsszegek átutalását, és így jogszerű eljárást használhassanak pénzmosásra.

4.7 Az EGSZB arra is rámutat, hogy a bíróságok elé kerülő követelési perek jelentős hányada – még nem vitatott esetben is – olyan agresszív, illetve félrevezető hirdetéshez kapcsolódik, amely arról győzi meg a fogyasztót, hogy az adott termék megvásárlása, használata vagy elfogyasztása nem jár megnövekedett költségekkel, vagy amennyiben mégis, akkor a családi költségvetésre nézve csak jelentéktelen mértékben.

4.8 Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a javaslat egy sokkal szélesebb és összetettebb kérdésnek csak egy oldalát vizsgálja. Ennek megfelelően ismételten arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy készítsen javaslatot olyan jogszabályra, amely meghatározza a szolgáltatók és kereskedők felelősségét az olyan esetekben, amikor egy háztartás az ő részükről elkövetett tisztességtelen eljárás válik túl nagy összeggel adóssá⁽¹⁾.

4.9 Az Európai Bizottság szerint lehetséges, hogy az európai fizetési meghagyási eljárás megférjen más, a tagállamok belső törvényeiben meglévő, azonos célt szolgáló eljárásokkal.

4.9.1 Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy csak egyetlen fizetési meghagyási eljárásra van szükség, mégpedig a szóban forgó javaslat által meghatározott és szabályozott eljárásra. Lényegénél fogva ezt az eljárást kell a hatálya alá tartozó esetekben a leginkább helyénvalónak tartani, különben elveszti létjogosultságát. Ennek megfelelően a rendelet elfogadásakor az egyes tagállamok belső jogszabályaiban meglévő fizetési meghagyási eljárásoknak hatályukat kell veszteniük.

⁽¹⁾ Lásd az EGSZB véleményét és tájékoztató jelentését a háztartások túlzott mértékű adósságairól (előadó: Manuel Ataíde Ferreira, HL C 149, 2002.6.21.).

4.9.2 Az európai fizetési meghagyási eljárást csak akkor lenne szabad választhatóvá tenni, ha létezik közös alternatív eljárás, nem pedig akkor, ha az alternatíva nemzeti fizetési meghagyási eljárás.

4.9.3 Emiatt a magyarázó megjegyzéseket és a javaslat 8. preambulumbekzdését át kell fogalmazni, hogy világosan szerepeljen bennük, hogy az európai fizetési meghagyási eljárás csak más közösségi – gyorsított vagy rendes – eljárások alternatívája lehet, hasonló nemzeti eljárásoké nem.

4.10 A javaslat gyakran használja az „adós” kifejezést az európai fizetési meghagyás alanyaira (a fizetésre kötelezett félre). Az EGSZB ezt a megnevezést helytelennek véli, mivel azt sugallja, hogy a fizetési meghagyás alanya adós valamivel, holott amíg a fizetési meghagyás jogerőre nem lép, valójában nincs szó semmilyen adósról, és esetleg nem is lesz.

4.10.1 Az EGSZB ezért úgy véli, hogy egységesítés végett az „adós” kifejezést inkább mindenütt az „alperes” szóval kellene helyettesíteni a szövegben.

4.11 A javaslatban szereplő időkereteket napokban kellene megadni, nem pedig hetekben. Az ezek kiszámítására használt szabályokat és a nem számított napokat (pl. bírósági szünnapok, állami ünnepek, szabad- és munkaszüneti napok) a jogi bizonyosság végett világosan meg kell határozni. Az EGSZB az Európai Bíróság eljárási szabályzatának 80. és azt követő cikkében leírt szabályok átvételét javasolja.

4.12 Az eljárási jogban az „általános eljárás” és a „rendes eljárás” két különböző fogalom. Egyes tagállamok leginkább általános és különleges eljárások között tesznek különbséget. Egy eljárás akkor különleges, ha a törvény külön eljárást ír elő adott típusú jogi esetekhez, más esetekben pedig az általános a mérvadó. Az általános eljárás a követelés típusától függően lehet rendes, sommás vagy gyorsított.

4.12.1 A javaslat a „rendes eljárás” kifejezést pongyola módon, erre a megkülönböztetésre való tekintet nélkül használja. A 2. cikk 2. bekezdése a rendes eljárást a sommás eljárástól megkülönböztetve említi, míg a 6. cikk 5. bekezdése, a 8. és a 12. cikk „rendes eljárás” alatt általános eljárást ért.

4.12.2 Az utóbb említett helyeken tehát a „rendes eljárás” kifejezést az „általános eljárás” kifejezéssel kell helyettesíteni.

5. Külön megjegyzések

5.1 2. cikk – Európai fizetési meghagyási eljárás

5.1.1 Az „esedékessé vált, adott összegű nem vitatott anyagi követelések” kifejezés helyett „esedékessé vált, adott nettó összegű nem vitatott anyagi követelések” irándó.

5.1.2 Ahhoz, hogy egy adott követelés behajtható legyen, adott összegűnek kell lennie, amelyet tisztán kell értelmezni, valamint esedékességének már le kellett járnia. Ezt a fogalmat a különböző jogi rendszerek érthetően meghatározzák, ezért a minél jobb jogi bizonyosság végett itt is így kell megfogalmazni.

5.2 4. cikk – Az európai fizetési meghagyás átadásának követelményei

5.2.1 A 4. cikk 1. bekezdésében az „... amennyiben az 1., 2. és 3. cikkben leírt követelmények teljesülnek” kifejezés módosítandó, mivel az 1. és 2. cikk nem tartalmaz követelményeket. Az 1. cikk a rendelet hatályát írja le, a 2. cikk pedig a létrehozott eljárást ismerteti.

5.2.1.1 Az EGSZB ezért az alábbi megfogalmazást javasolja: „... amennyiben az 1., 2. cikkben leírt feltételek, illetve a 3. cikk szerinti követelmények teljesülnek”.

5.2.2 A 4. cikk 2. bekezdése lehetőséget kínál a bíróságok számára, hogy a követelést benyújtó felet kérelmének kiegészítésére vagy kijavítására kötelezze.

5.2.2.1 A jogi bizonyosság és az eljárás gazdaságossága végett az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ezt a lehetőséget lehetőség szerint változtassa kötelességre, legalább azokban az esetekben, amikor a kereslet különösen kirívó hibákat vagy hiányosságokat tartalmaz.

5.2.2.2 A javaslatnak továbbá adott – szükség esetén rövid – határidőt kell megszabnia a felperes számára, hogy az teljesítse a bíróság kérését. Amennyiben a felperes a határidő lejártá előtt nem javítja ki a kérelmét, azt a bíróság minden további indoklás nélkül elutasítja.

5.3 5. cikk – A kérelem elutasítása

5.3.1 Az eljárási jogban a fizetési meghagyási kérelemre kapott elutasító határozat ellen általában kifogással, vagy fellebbezéssel lehet élni. Az 5. cikk 2. bekezdése azonban azt hivatott biztosítani, hogy a bírói döntéssel semmilyen módon ne lehessen szembeállni.

5.3.2 Ezért – figyelembe véve a fizetési meghagyási eljárás kialakítását és választható jellegét (amely azt jelenti, hogy más jogi eljárás is tetszőlegesen igénybe vehető) – a fellebbezés szükségtelen.

5.3.3 Ennek fényében az 5. cikk 2. bekezdése a következőképpen módosítandó: „Az európai fizetési meghagyási kérelem elutasítása esetén kifogásnak vagy fellebbezésnek nincs helye” (*). Így biztosítható az egyezés a cikk és a magyarázó megjegyzések között.

5.4 6. cikk – Európai fizetési felszólítás

5.4.1 A 6. cikk 2. bekezdésének második mondata szerint ha az alperes (amint azt korábban jeleztük, az „adó” kifejezés mindenütt „alperesre” irandó át) címe biztosan ismert, tértivevény nélküli postai szolgáltatás is alkalmazható.

5.4.1.1 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy az „amennyiben az alperes címe biztosan ismert” kifejezés pontatlan, így súlyos jogi bizonytalanságokat eredményezhet, amelyeknek az alperes számára káros következményei lehetnek.

(*) A fordító megjegyzése: A magyarázó megjegyzések portugál nyelvű szövegében a „recurso” (fellebbezés) szó szerepel, az 5. cikk 2. bekezdése az „impugnação” (kifogás) szót használja. A javaslatról magyar fordítás az EGSZB véleményének megfogalmazásakor még nem áll rendelkezésre. Amennyiben ez időközben az angol nyelvű változat alapján készül el, figyelembe kell venni, hogy abban mindkét helyen az „appeal” (fellebbezés) szó szerepel.

5.4.1.2 Egyes tagállamokban létezik a kézbesítési cím lehetősége. Ilyenkor, ha a felszólítás a szerződő felek által megjelölt kézbesítési címre megérkezett, kézbesítettnek tekintendő, ezért tértivevényre nincs szükség. Az EGSZB úgy véli, hogy a kézbesítési cím létesítménye a cím „biztos ismerésére” vonatkozó követelményeknek nem tesz eleget.

5.4.1.3 Ha ez a rendszer – azaz az alperesnek küldött felszólítás postázásakor a tértivevényes szolgáltatás mellőzése – és az a gyakorlat, hogy fizetés fejében tárgyi javakat foglalnak le még a felszólítás kézhezvételét megelőzően, egyesül, olyan helyzet állhat elő, hogy az alperes csak akkor értesül a fizetési meghagyásról, amikor az már végrehajtásra került és javait lefoglalták.

5.4.1.4 Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy mindenképpen elkerülendő az effajta súlyos helyzetek, amelyek főleg azok számára elszomorítóak, akiknek javait lefoglalták, és nincs lehetőségük ez ellen fellépni⁽¹⁾. Ezért azt javasolja – amint azt a fentebb említett zöld könyvről írott véleményében is hangsúlyozta –, hogy ne lehessen igénybe venni a tértivevény nélküli postai szolgáltatást az alperesnek történő kézbesítéshez, és hogy emiatt az „amennyiben az alperes címe biztosan ismert” kifejezést töröljék a 6. cikk 2. bekezdésének végéről.

5.4.2 A 6. cikk 3. bekezdésének b.) pontjában szereplő háromhetes határidőt az ennek megfelelő számú napban kellene meghatározni, így könnyebb lenne kiszámítani az igénybe vett időt.

5.4.3 A javaslat portugál és egyéb nyelvű változataiban a 6. cikk 5. bekezdésében szereplő időkeret mibenlétét pontosítani kell. A portugál változatban például a „de prescrição” (elévülési) kifejezést be kell szúrni a „prazo” (határidő) szó után^(*).

5.4.4 A fentebb említett zöld könyvről írott véleményében az EGSZB azt ajánlotta az Európai Bizottságnak, hogy „a jogi eszköznek világosan le kell írnia a fellebbezéssel kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztásának következményeit”.

5.4.4.1 A jelenlegi javaslat erre vonatkozóan nem tartalmaz rendelkezéseket, ezért az EGSZB ismételten felkéri az Európai Bizottságot, hogy egészítse ki a szöveget ilyen jellegű rendelkezésekkel.

5.5 8. cikk – Az alperesi előkészítő irat hatásai

5.5.1 Az EGSZB úgy érzi, hogy a javaslat nem szögezi le egyértelműen, hogy az alperesi előkészítő irat benyújtása után a jogvita az érintett tagállam polgári peres eljárási szabályai szerint folytatódik, és a feleknek további eljárást nem kell kezdeményezniük.

5.5.2 Ezért a 8. cikk 1. bekezdésében a „per folytatódik” kifejezést ki kell egészíteni a következőképpen: „a per automatikusan folytatódik, új eljárás indítására nincs szükség”.

5.6 9. cikk – Európai fizetési meghagyás

5.6.1 Akárcsak a 6. cikk 2. bekezdése (amint azt fentebb már jeleztük), a 9. cikk 2. bekezdésének második mondata is azt mondja ki, hogy ha az alperes (az „adós” kifejezés itt is „alperesre” írandó át) címe biztosan ismert, tértivevény nélküli postai szolgáltatás is alkalmazható.

⁽¹⁾ A nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló 805/2004/EK rendelet (2004. április 21.) 14. cikke szerint az adós számára történő kézbesítéskor igénybe vehető a tértivevény nélküli szolgáltatás, azonban a cikk ezt csak akkor engedélyezi, ha az adós címe biztosan ismert. Az itt leírt különböző esetek közül csak a c.), d.) és e.) pontban felsoroltak igazolják az EGSZB által ebben és az idevágó zöld könyvről írott véleményben hangoztatott ellenvetést.

^(*) A fordító megjegyzése: Az angol változat ezt a kiegészítést már tartalmazza. Amennyiben a magyar fordítás az angol nyelvű változat alapján készül el, ezt figyelembe kell venni.

5.6.2 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy az „amennyiben az alperes címe biztosan ismert” kifejezés pontatlan, így súlyos jogi bizonytalanságokat eredményezhet, amelyeknek az alperes számára káros következményei lehetnek.

5.6.3 Ugyanezen oknál fogva az EGSZB úgy gondolja, hogy a 6. cikknél tett javaslata itt is megállja a helyét, azaz ne lehessen igénybe venni a tértivevény nélküli postai szolgáltatást az alperesnek történő kézbesítéshez, és emiatt az „amennyiben az alperes címe biztosan ismert” kifejezés törlendő a 9. cikk 2. bekezdésének végéről.

5.7 11. cikk – Tiltakozás az európai fizetési meghagyás ellen

5.7.1 Ha az Európai Bizottság elfogadja az EGSZB javaslatát, miszerint ne lehessen igénybe venni a tértivevény nélküli postai szolgáltatást az alperesnek történő kézbesítéshez, akkor a következtetés véggett a 11. cikk 4. bekezdése a.) pontjának (i) alpontját is törölni kell.

5.7.2 A 11. cikk 4. bekezdésének utolsó mondatában a „haladéktalanul intézkedik” kifejezés pontatlan és többféleképpen értelmezhető.

5.7.2.1 A jogi bizonyosság érdekében az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság adjon meg határidőt, amelyen belül a 11. cikk 4. bekezdésében leírt jogokkal élni lehet.

5.8 12. cikk – A tiltakozó irat benyújtásának hatásai

5.8.1 A 8. cikkhez hasonlóan a javaslat itt sem szögezi le egyértelműen, hogy a tiltakozó irat benyújtása után a jogvita az érintett tagállam polgári peres eljárási szabályai szerint folytatódik, és a feleknek további eljárást nem kell kezdeményezniük.

5.8.2 Ezért a „per folytatódik” kifejezést ki kell egészíteni a következőképpen: „a per automatikusan folytatódik, új eljárás indítására nincs szükség”.

5.9 13. cikk – Jogi képviselő

5.9.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az ügyvéd vagy más jogász általi képviselő kötelező voltának eltörlése csak akkor engedhető meg, ha a követelés mértéke annyira csekély, hogy nem éri meg jogi szakértőket fogadni.

5.9.2 Azonban más tagállamok törvényeivel ellentétben a javaslat nem szab meg felső határt a fizetési meghagyási eljárás alkalmazásához, ennek eredményeképpen olyan nagy összegű követelések behajtására is felhasználható, amelyek – egyes tagállamok törvényei alapján – rendes eljárás alapját képeznék, amennyiben tiltakozó iratot nyújtottak be.

5.9.3 Ilyen körülmények között nincs értelme annak, hogy csak akkor kelljen jogászt fogadni, ha a per rendes polgári eljárásként folytatódik. A javasolt válaszkérdőív kitöltésekor az adósnak ugyanis nemcsak azt kell jeleznie, hogy tudomásul veszi-e tartozását, hanem azt is, hogy be kíván-e nyújtani tiltakozó iratot a teljes követelés ellen, illetve az alapösszeget tekintve a kamatok vagy a költségek ellen. Ha az adós kitölti a kérdőívet, tudta nélkül gyengítheti ügyvédje védelmét, amennyiben a meghagyási eljárás kezdetétől fogva ügyvéd is részt vesz a perben.

5.9.4 Másrészt pedig a jogászi képviselő kötelező voltának eltörlése negatív hatással lehet akkor, ha a pereskedő felek erőviszonyai kiegyensúlyozatlanok (fogyasztók kereskedők vagy szolgáltatók ellen, nagyvállalatok kis- vagy családi vállalkozások ellen).

5.9.5 Emiatt az EGSZB azt tanácsolja az Európai Bizottságnak, hogy fontolja meg a jogászi vagy ügyvédi képviselőt kötelezővé tételét akkor, ha a szóban forgó összeg meghalad egy adott értéket (például 2500 €-t).

5.10 14. cikk – Költségek

5.10.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a 14. cikk egy második bekezdéssel egészítendő ki, amely a következőképpen hangzik: „Az európai fizetési meghagyási eljárás díjmentes abban az esetben, ha nem nyújtottak be alperesi előkészítő vagy tiltakozó iratot.”

5.10.2 Mivel a fizetési meghagyási eljárás bíróságon kívüli eljárás, azt javasoljuk, hogy egy kis összegű, kezdeti és egységes díj kerüljön bevezetésre a követelés értékétől függetlenül.

5.10.3 Amennyiben ezt nem tartják tanácsosnak, a rendeletben világosan fel kell tüntetni, hogy ebben az esetben a tagállamoknak a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről szóló, 2003. január 27-i 2003/8/EK irányelvet átültető nemzeti jogszabályai az irányadóak⁽¹⁾.

5.11 Mellékletek: Kérdőívek

5.11.1 A javasolt rendszer az 1., 2. és 3. mellékletben közzétett kérdőívek használatán alapul⁽²⁾. Az eljárások zökkenőmentessége csak akkor garantált, ha ezek a kérdőívek valóban a hivatott céljukat szolgálják.

5.11.2 Az EGSZB jogosan kételkedik a határokon átnyúló jogvitákhoz használt űrlapok gyakorlati hasznában és hatékonyságában.

5.11.3 Tegyük fel például, hogy egy olasz vállalatnak tartozik egy lengyel fogyasztó. Ha az olasz vállalat egy olaszországi bírósághoz nyújtja be az európai fizetési meghagyási kérelmét, a lengyel ügyfél olasz vagy lengyel nyelven kapja-e meg a fizetési felszólítást? Ha olaszul, akkor mi a biztosíték arra nézve, hogy a fogyasztó megérti azt és el tudja dönteni, hogy benyújtson-e alperesi előkészítő iratot? Ha pedig lengyelül, akkor kinek a feladata a fordítás?

5.11.4 A felperesnek nem csak négyzeteket kell beikszelnie a kérdőíven, néhány kérdésre írásban is válaszolnia kell. Kinek a feladata ezeknek a lefordítása? Ezenfelül ki fogja elbírálni a fordítás hitelességét?

⁽¹⁾ HL L 26, 2003.1 31., 41. old.

⁽²⁾ Az 1. melléklet az európai fizetési meghagyásra (lásd a javaslat 3. cikkét) vonatkozó kérelmi űrlap. A 2. melléklet tartalmazza az európai fizetési felszólítást (6. cikk) és az erre vonatkozó válaszkérdőívet (7. cikk). A 3. melléklet tartalmazza az európai fizetési meghagyást (9. cikk) és az erre vonatkozó válaszkérdőívet (11. cikk).

5.11.5 A 2000. május 29-i, a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről szóló 1348/2000/EK rendelet sem csillapítja a fenti aggodalmakat, tekintettel a vizsgált európai meghagyási eljárás meglehetősen informális és lassú jellegére.

5.11.6 Ezenkívül ha a fenti példában említett lengyel vásárló anyanyelvén kapja is meg az európai fizetési meghagyást, milyen nyelven válaszoljon rá? Ki fordítaná ezt le lengyelről olaszra? Ugyanakkor ha nem lengyelül kapja meg a felszólítást, jogában áll azt visszautasítani. Az ilyen jellegű helyzetek akadályokat jelentenek, amelyek gátolják az európai fizetési meghagyási eljárás gyors lefolyását.

5.11.7 Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg, hogyan lehetne a lehető leghatékonyabban biztosítani, hogy ezeknek az űrlapoknak a használata a határokon átnyúló jogvitákban ne veszélyeztesse az adósságok gyors rendezését, illetve az alperes védelemhez való jogát.

5.11.8 Az EGSZB továbbá úgy véli, hogy a kérdőívek (a válaszkérdőívektől eltekintve) túl bonyolultak ahhoz, hogy olyanok is ki tudják azokat tölteni, akik jogi ismeretekkel nem rendelkeznek.

5.11.9 Számos fogalom (törvényes kamatláb; az EKB alapkamatán felüli %; fizetési meghagyás; „törvényesen végrehajtható Önnel szemben”) a laikusok számára nehezen érthető. Mivel az Európai Bizottság a jogász általi képviselőt kötelező voltának eltörlését javasolja (az EGSZB azonban úgy véli, hogy ezt csak kis összegek esetén kellene bevezetni), mindenképpen gondoskodni kell arról, hogy a kérdőíveket felhasználó személyek megértsék, és ki tudják tölteni azokat.

5.11.10 Portugáliában (és másutt is) az „arrendamento” és az „aluguer” kifejezések különböző fogalmakat jelölnek (az előbbi ingatlanok, az utóbbi ingóságok bérletét jelenti). Az európai fizetési meghagyási kérelem 8.2. pontjának és az európai fizetési felszólítás 9.3. pontjának portugál nyelvű változatában tehát „Contrato de locação – bens móveis” (Bérleti szerződés ingó vagyontárgyakra) lenne a helyes kifejezés. A többi nyelvi változatban is ellenőrizni kell, hogy megfelel-e a terminológia az adott ország polgári jogi nyelvezetének.

5.11.11 Végül pedig: az európai fizetési meghagyási kérelem 11. pontjának és az európai fizetési felszólítás 12. pontjának kitöltése a laikusok számára nehézséget okozhat. Az EGSZB azt javasolja, hogy ezt a kérdést a felperes és az alperes lakóhelye szerinti bíróság elemezze ki.

Brüsszel, 2005. február 9.

Az Európai Gazdasági és Szociális
Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND
